

Практичне заняття 3. Концепція сучасного управління у землекористуванні. Земельна політика в галузі земельних відносин та землекористування

Державна земельна політика – це діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері земельних відносин, спрямована на раціональне використання та охорону землі, забезпечення продовольчої безпеки країни і створення екологічно безпечних умов для господарської діяльності та проживання громадян держави.
(Небава М.І., Ткачук Л.М.)

Мета вивчення теми: розглянути концепцію сучасного управління у землекористуванні; розкрити засади модернізації сучасного управління земельними ресурсами та землекористуванням; розглянути формування стійкості землекористування до зовнішніх впливів; розкрити особливості регулювання меж між міськими і сільськими територіями; ознайомитись з особливостями земельної політики в галузі земельних відносин та землекористування; розкрити стратегічні напрями земельної політики; охарактеризувати розвиток територіально-просторового планування землекористування та модернізацію системи управління земельними ресурсами та землекористуванням.

План

1. Модернізація сучасного управління земельними ресурсами та землекористуванням.
2. Внутрішня політика держави. Ознаки неефективного управління. Управлінський аналіз проблем.
3. Потреба в земельній політиці. Основні стратегічні напрями земельної політики.

✍ Основні терміни і поняття

Концепція сучасного управління у землекористуванні, земельна політика, стратегічні напрями земельної політики, нейтралізація деградації земель, інституції власності на землю, територіально-просторове планування землекористування, землевпорядкування, землеустрій.

📖 Методичні рекомендації

У першому питанні потрібно розкрити сутність та особливості модернізації сучасного управління земельними ресурсами та землекористуванням. Для цього необхідно розглянути стратегічні напрями модернізації: запровадження функціональних територій землекористування; формування стійкості землекористування до зовнішніх впливів завдяки поєднанню природоохоронних заходів, сталого управління і відновлення земельних ресурсів; сільськогосподарська діяльність, направлена на

екологізацію та капіталізацію землекористування; регулювання меж між міськими і сільськими територіями.

При вивченні *другого питання* необхідно розглянути внутрішню політику держави. Варто звернути увагу на те, що сучасна система управління земельними ресурсами носить галузевий характер, і вона, на жаль, недостатньо збалансована між міністерствами та відомствами, які формують управління земельними ресурсами відповідно до соціальних, економічних, екологічних і технічних пріоритетів ознаки неефективного управління.

Вивчення *третього питання* передбачає обґрунтування необхідності виробити з боку держави земельну політику, в якій були б чітко встановлені цілі, пріоритетні завдання та інструменти регулювання земельних відносин. Також варто охарактеризувати основні стратегічні напрями земельної політика: нейтралізація деградації земель; приведення інституції власності на землю до конституційних вимог; перехід від поділу земель за категоріями до територіального їх зонування за типами (підтипами) землекористування; розвиток територіально-просторового планування землекористування та ін.. Перехід на нову парадигму розвитку землевпорядкування і землеустрою та відновлення ролі держави у їх здійсненні. Модернізація системи управління земельними ресурсами та землекористуванням.

Запитання та завдання для обговорення

1. Поясніть, що таке стале землекористування.
2. Охарактеризуйте основні положення концепції сучасного управління земельними ресурсами та землекористуванням.
3. Визначте ключові положення стратегічних напрямів модернізації сучасного управління земельними ресурсами та землекористуванням.
4. Охарактеризуйте завдання головного уповноваженого органу державної виконавчої влади в сфері земельних відносин.
5. Сформулюйте головні проблеми розвитку земельних відносин в Україні.
6. Поясніть, які функції управління земельними ресурсами формують землевпорядкування.
7. Назвіть основні засади земельної політики в галузі земельних відносин та використання і охорони земель.
8. Дайте характеристику основних стратегічних напрямів земельної політики.
9. З'ясуйте, чи є потреба в земельній політиці в Україні. Відповідь обґрунтуйте.
10. Проаналізуйте проблеми, з якими сьогодні стикається Україна в сфері земельних відносин.

Одноваріантні запитання («Так» чи «Ні»)

1. Державне регулювання землекористування та землеволодіння має економічне, політичне і міжнародне значення.

2. Земельна політика – це управління (регулювання) земельними відносинами та використанням і охороною земель й інших природних ресурсів (адміністрування землекористування) з боку держави, цілеспрямований вплив на учасників земельних відносин, в тому числі через регульований земельний ринок.

3. Традиційне сільськогосподарське землекористування (на відміну від нетрадиційного) сприяє не тільки підвищенню доходності землекористування, а і його вартості, що відповідно обумовлює зростання надходжень від земельного податку до місцевих бюджетів, створення робочих місць на селі.

4. Суб'єктами власності на землю на правах приватної власності є громадяни та юридичні особи.

5. Деградація земель та опустелювання набули глобального виміру та є одними з найбільших викликів для сталого розвитку людства.

Практичні завдання

Завдання 1. Заповніть таблицю.

Стратегічні напрями модернізації сучасного управління земельними ресурсами та землекористуванням	Ключовими положення в цьому стратегічному напрямі
Запровадження функціональних територій землекористування	
Формування стійкості землекористування до зовнішніх впливів	
Сільськогосподарська діяльність, направлена на екологізацію та капіталізацію землекористування:	
Регулювання меж між міськими і сільськими територіями	

Завдання 2. Складіть дайджест (огляд статей, аналітичних та нормативних документів) до питання сучасна земельна політика в Україні.

Завдання 3. Напишіть есе на одну із запропонованих тем:

1. Основні стратегічні напрями земельної політики.
2. Модернізація сучасного управління у землекористуванні: українські реалії.

Завдання 4. Заповніть таблицю, визначивши характерні ознаки та наслідки етапів земельної реформи України.

<i>Етап</i>	<i>Характерні ознаки</i>	<i>Наслідки</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <u>I-й етап.</u> Проведено денационалізацію земель і передано їх на баланс колгоспам 		
<ul style="list-style-type: none"> • <u>II-й етап.</u> Становлення приватної земельної власності за результатами паювання через оформлення земельних сертифікатів 		
<ul style="list-style-type: none"> • <u>III-й етап.</u> Диверсифікація орендних земельних відносин, інституціоналізація правового поля та зародження перспектив ринкових земельних відносин, пролонгація мораторію 		
<ul style="list-style-type: none"> • <u>IV-й етап.</u> Запровадження реформи ринку землі, скасування мораторію на продаж землі сільськогосподарського призначення 		

Завдання 5. Аргументуйте або спростуйте такі тези:

1. Стійким визнається землекористування, яке здійснюється відповідно до концепції сталого розвитку зі збереженням природноресурсного потенціалу, використання якого спрямоване на задоволення потреб суб'єктів земельних відносин. Існуючі сільськогосподарські технології, які застосовуються в сучасному аграрному виробництві, не повною мірою відповідають вимогам сталого землекористування, не завжди сприяють відтворенню та підвищенню продуктивності ґрунтів, отримання високих врожаїв та підвищенню ефективності використання земель..

2. Земельна реформа відкриває нові можливості для землевласників, фермерів, громад та усіх українців, які раніше не мали можливості придбати та розпоряджатися землею. Реформа сприяє економічному розвитку регіонів та країни в цілому.

Завдання 6. Завершіть структурно-логічну схему «Сучасні проблеми державної земельної політики».

